

Ten eerste

INTERVIEW MARTINE VIS

Op de Caribische eilanden komt de onderwereld boven

Politiechef Martine Vis bestrijdt vanaf Curaçao grensoverschrijdende criminaliteit met haar team van Nederlandse en lokale rechercheurs. Nederland investeert twee jaar lang 22 miljoen extra.

Door **Charlotte Huisman**

Het gonsde van de geruchten maandag op Sint Maarten. Rechercheurs van het Team Bestrijding Ondernijning deden een reeks huiszoekingen en arresteerden een directeur van een beveiligingsbedrijf. Die ondernemer zou nauwe banden hebben met een politicus. Een politicus die bij de laatste verkiezingen meer stemmen had behaald dan verwacht, zeggen deze bronnen.

Politiechef Martine Vis, die leiding geeft aan deze rechercheurs, wil deze geruchten niet bevestigen op haar kantoor op Curaçao. Wel wil ze vertellen over waar haar rechercheurs zich mee bezig houden.

Sinds februari dit jaar leidt de Rotterdamse Martine Vis (47) het Recherche Samenwerkings Team op Curaçao. Het team bestaat uit 120 speurders, zowel vanuit Nederland uitgezonden rechercheurs als lokale politiemensen. De meesten zijn op Curaçao gestationeerd, in een opvallend kantorencomplex. Dit rechteam moet zware georganiseerde en grensoverschrijdende criminaliteit bestrijden op Curaçao, Sint Maarten en Aruba en op de kleinere eilanden Bonaire, Saba en St. Eustatius. Het gaat onder meer om drugshandel, witwassen, mensenhandel en corruptie.

Sinds dit jaar zijn er bovendien 55 extra rechercheurs actief onder Vis' verantwoordelijkheid, in samenwerking met het Openbaar Ministerie. Dit Team Bestrijding Ondernijning (TBO) moet de verwevenheid van de onder- en bovenwereld aanpakken.

Vis is een kordate, rijzige politievrouw die recht vooruit spreekt, met een onmiskenbaar Rotterdamse tongval. Haar doel is helder. 'De Caribische eilanden in het Koninkrijk een beetje veiliger maken, in goede samenwerking met de lokale politiekorpsen. Voor de mensen die hier leven en voor de toeristen.'

Martine Vis was sinds 2009 portefeuillehouder Cariben bij de Nationale Politie.

Daar was ze onder meer verantwoordelijk voor de samenwerking van politiemensen van de Nederlandse en Caribische korpsen.

En voor de gezamenlijke database van de eilanden en Nederland – over heen en weer reizende drugscriminelen. In die tijd kwam ze al een paar keer per jaar in het Caribische deel van het Koninkrijk. Als districtschef Rotterdam-Zuid had ze bovendien contact met de vrij grote populatie Caribische Nederlanders in dat stadsdeel.

'Toch is dat heel anders dan hier echt wonen', zegt Vis. 'Ik zag wel al hoe buitengewoon ingewikkeld de situatie is voor Curaçao en Sint Maarten, nu het sinds 10 oktober 2010 autonome landen zijn binnen het Koninkrijk: hoe kun je als zulke kleine landen alles zelf doen? Maar ik stond aan de zijlijn. En toen kwam deze functie voorbij.'

Politiechef Martine Vis uit Rotterdam.

Foto Cigdem Yuksel

De strijd tussen de criminele groepen op de eilanden wordt ook uitgevochten in Rotterdam-Zuid

TEAM BESTRIJDING ONDERMIJNING

De Nederlandse minister van Justitie heeft met zijn collega's van Aruba, Curaçao en Sint Maarten besloten dat de politie, het OM en de rechterlijke macht op de eilanden versterkt moet worden. Het werk begon op Sint Maarten, omdat aanvankelijk werd gedacht dat daar de problemen het grootst zouden zijn met de versmelting van de boven- en onderwereld. Toen al snel bleek dat de rest van het gebied ook kwetsbaar is voor ondernijning, is Curaçao aan het werkgebied toegevoegd. Daarvoor is een team Bestrijding Ondernijning opgericht met 55 rechercheurs. Zij kunnen meerdere onderzoeken tegelijkertijd doen en werken samen met lokale rechercheurs van de Landsrecherche. De procureur-generaal ter plaatse rapporteert twee keer per jaar over de voortgang bij het overleg van de justitieministers van de vier landen in het koninkrijk.

Hoe ziet u de criminaliteit op de eilanden?

'Er is gelegenheidscriminaliteit, bijvoorbeeld auto's van toeristen die worden opengebroken. Er worden relatief meer overvallen gepleegd dan in Nederland, gezien het aantal inwoners. We zien dat de strijd tussen de criminele groepen op de eilanden ook wordt uitgevochten in Rotterdam-Zuid.

'Er is bovendien veel geweld en drugscriminaliteit. De eilanden liggen hier superstrategisch tussen Zuid-Amerika, de Verenigde Staten en allerlei routes naar Europa. De cocaïnejongens zoeken manieren om hun koopwaar te verscheppen. Combineer dat met de hoge percentages schooluitval en jeugdwerkloosheid op Curaçao. Dat versterkt elkaar negatief.

'De lokale politie focust op de operaties van de drugscriminelen en ook op de moorden die eruit voortvloeien. En wij meer op de netwerken. Wij pakken het witwassen van geld aan dat hier plaatsvindt. Onze financiële rechercheurs kijken bijvoorbeeld hoe de geldstromen lopen van een drugslijn. Of wij onderzoeken hoe geld uit de cocaïnehandel wordt geïnvesteerd in huizen of wordt weggesluisd. Financieel rechercheren is hartstikke ingewikkeld.

'Omdat de eilanden kleinschalig zijn, ontbreken hier bepaalde controlemechanismen, bijvoorbeeld bij sommige banken. Waar in Nederland soms honderd man op de controleafdeling kunnen zitten, is dat hier misschien een man of drie, vier die kijken of er ongebruikelijke transacties plaatsvinden.'

Nederland investeert nu extra in de aanpak van de ondernijnde criminaliteit, omdat de onder- en de bovenwereld te zeer verweven zouden raken op de eilanden. Wat doet het TBO daaraan?

'De procureur-generaal en ik hebben de gezamenlijke opdracht om twee jaar lang onderzoek te doen naar ondernijning. Wij kijken daarbij niet naar de politieke kant van een zaak. De politie is alleen geïnteresseerd in strafbare feiten. Het doet er voor mij niet toe of de pleger een bankier, een directeur van een overheidsdienst of een politicus is.

'Problemen met integriteit worden op deze eilanden door sommigen ontkend, door te zeggen: het is hier altijd zo gegaan. Er heerst bovendien onderling wantrouwen, ook vanwege de kleine schaal van de gemeenschappen. Mensen durven niet altijd openlijk te praten, omdat ze niet weten waar de loyaliteit van een ander ligt.

'Onze bedoeling is uiteindelijk ook om een mentaliteitsverandering teweeg te brengen. Dat mensen het niet normaal vinden dat geld van de overheid in zakken van anderen verdwijnt. Dat dat geld dan niet meer kan worden gebruikt voor beter onderwijs of betere wegen. Zo'n mentaliteitsverandering bewerkstelligen duurt zeker tien jaar.'

Sommige insiders voorspelden dat het Nederlandse politiemensen niet